

דרך חדשה לחיוב אבות לראות את ילדיהם : הכבדת דמי המזונות

עד לאחרונה נהגו בבתי המשפט לחייב הורים המסכלים הסדרי ראייה, אבות כאמהות, בקנסות גבוהים על כל הפרה והפרה.

לאחרונה החליטו בבתי המשפט למשפחה לשפר את המלחמה בתופעה של אבות הנעלמים מחייהם של ילדיהם, ולא שומרים על קשר רציף עימם - מתוך ראייה של טובת הילד, והחלו לפסוק על הגדלת דמי המזונות אותם נדרש לשלם האב לאם.

לדברי עו"ד חן גינסברג, ההוצאות המוטלות על אמהות הנדרשות לטפל בילדיהן לבדן וללא סיוע מצד האב לאורך כל השבוע, וזאת לאורך שנים, גדלות בצורה משמעותית, ולכן הגדלת המזונות מוצדקת. על הכלים החדשים של בתי המשפט להילחם בתופעת סיכול הסדרי הראייה, בסקירה הבאה.

עד לאחרונה התייחסו אבות גרושים רבים להסדרי הראייה עם ילדיהם כזכות ולא כחובה. כך גם הוכתבה בקשתם להסדרי ראייה בפנותם לבית המשפט: "האב יהיה רשאי לפגוש בילדיו פעמיים בשבוע ובכל סוף שבוע שני".

אך לדברי עו"ד חן גינסברג, העוסק רבות בייצוג גברים ונשים במאבקי גירושין – עמדתה של הפסיקה, לגבי עמידה בהסדרי הראייה של ההורים, השתנתה מהקצה אל הקצה בשנים האחרונות.

לדברי עו"ד גינסברג בתי המשפט למשפחה החלו לראות בהסדרי הראייה זכות יסודית של הילד ועל כן, כאשר האב מפר את הסדרי הראייה ולא מגיע לביקורים כפי שנקבעו בהסכם הגירושין, בית המשפט נוטה להטיל עליו סנקציות.

אגב, סנקציות מוטלות גם על אמהות שמסכלות את הסדרי הראייה, מפני שהן פוגעות באותה מידה, בזכויותיו של הילד לראות את אביו.

כך למשל, החליט בית המשפט לענייני משפחה בתל אביב לקנוס אם שמנעה את קיומם של הסדרי הראייה ב-750 ₪ על כל הפרה נוספת. באותו פסק דין אף צוין כי על האם לאפשר את הסדרי הראייה במועדם, ללא נוכחותה, ללא פיקוחה וכאשר היא או מי מטעמה אינם נמצאים בטווח הראייה של הקטינים.

אך מסתבר שהקנסות אינם מרתיעים את כולם, והמלחמה נגד סיכול הסדרי הראייה עברה שלב בתקופה האחרונה – ומתבטאת בעיקר בהגדלת סכומי המזונות המוטלים על האבות הסרבנים.

מדוע להגדיל מזונות?

עו"ד גינסברג מסביר כי הטעם לכך שהאב נדרש לשלם יותר מזונות, נעוץ בכך שאי כיבוד הסדרי הראייה מצדו, גורם להגדלת ההוצאות הכלכליות המוטלות על האם. ראשית, ההוצאות על הילדים מאמירות כידוע בסופי השבוע, אז יוצאים ההורים עם הילדים לבילויים, סרטים, פיקניקים טיולים וכדומה – הוצאות הנופלות רק על האם, כאשר האב מסרב לראות את ילדיו. סיבה נוספת להעלאת המזונות בשל אי קיום הסדרי ראייה, נובעת מכך שהסדרי הראייה השכיחים, לפיהם לוקח האב את הילדים פעמיים בשבוע בימי חול, ובכל סוף שבוע שני – מאפשרים לאישה לקחת פסק זמן מהדאגה לילדים ומנטל האחריות הבלתי פוסק עליהם, זמן המוקדש פעמים רבות למנוחה ולבילויים. סיכול הסדרי הראייה על ידי האב פוגע בה, ומחייב אותה בהוצאות גבוהות יותר, במקרה בו היא מעוניינת, או מחוייבת, לעזוב את הילדים למספר שעות, ולממן לשם כך שמרטף. לדברי עו"ד חן גינסברג, השינוי הוא מהפכני ונוגע בנקודה מאד רגישה אצל אבות רבים, אשר כל חיוב, לעיתים אפילו במאה שקלים נוספים בכל חודש במזונות, מאיים על יציבותם הכלכלית.

סנקציות הקנס

לדברי עו"ד חן גינסברג, סנקציות הקנס, שממשיכות להיות מוטלות על הורים המסכלים הסדרי ראייה, ניתנות בשל ביזיון בית המשפט. הרעיון הוא שסיכול הסדרי ראייה מהווים אי ציות לפסק דין שניתן ע"י בית המשפט או להסכם הגירושין, אשר התקבל כפסק דין לכל דבר, ולכן הדבר נתפש כביזוי של החלטות בית המשפט. לדברי עו"ד גינסברג, בתי המשפט נוטים לקנוס אנשים המואשמים בביזוי החלטות בית המשפט, ובמקרים חמורים אך נדירים יותר, הם מטילים סנקציה של מאסר.

לאן הולכים כספי הקנסות?

לדברי עו"ד חן גינסברג, היות והעילה להטלת הקנס היא ביזיון בית המשפט, על פי רוב הכסף אכן הולך לקופת בית המשפט. עם זאת, לעיתים הכסף משולם להורה שנפגע מהפרת הסדר הראייה.

לדברי עו"ד גינסברג, שופטים מסוימים פוסקים שהכסף ילך לקופת חסכון שתיפתח עבור הילד – ובבוא היום, הכסף יעבור אל הילד לצרכיו הוא - לרבות לצורך מימון שירותי פסיכולוג שנוצר עקב מחדלי הוריו...

הילדים יכולים להיפרע מההורה המפקיר

לדברי עו"ד גינסברג, בהקשר של הפרת הסדרי ראייה חמורה, כדאי להזכיר פסק דין הידוע בשם פסק דין "אמין", בו הילדים, בבגרותם, תבעו את אביהם על כך שהתנכר להם במשך ילדותם, סירב לפגוש אותם או לתמוך בהם, גם לאחר שאמם נפטרה, והם הועברו על ידי שירותי הרווחה למוסדות.

לאחר שבגרו הילדים, הם הגישו תביעה נגד אביהם בטענה כי התנכרותו כלפיהם גרמה להם לפגיעה נפשית קשה, שהשפיעה ישירות על הקשיים מהם סבלו בחייהם הבוגרים (חלקם התדרדרו לסמים ולפשע).

בית המשפט המחוזי הכריע לטובתם, והטיל על האב לפצותם. הפסיקה אושרה על ידי בית המשפט העליון.

הפחתת המזונות לאב

לדברי עו"ד גינסברג, הפרת הסדרי הראייה על ידי האם או הילדים יכולה לגרור הפחתת מזונות. במקרים שכאלה קיימת פרוצדורה, לפיה האב יכול לבקש שסכום המזונות יפחת בשל כך שהילדים מהווים ילדים "מורדים", העויינים אותו ולא מוכנים לראותו. הדבר כמובן חייב להיות מגובה בהוכחות לכך שהאב עושה את כל המאמצים לראות את הילדים, אך הפגישה עימם נמנעת ממנו מטעמים לא ענייניים. עו"ד גינסברג מציין כי השופטים עשויים להפחית מהמזונות המוטלים על האב במקרים שכאלה, אך בדרך כלל לא מתחת לסכום מזונות המינימום הניתנים לילדים בישראל (כ- 1,300 ₪ לילד).

כמו כן, הפחתה במזונות בעילה של "ילדים מורדים" היא נדירה יחסית, גם כאשר הוכח מעל לכל ספק שהאב עשה את כל הנדרש על מנת לקיים קשר חיובי עם בנו, וגם כשברור שהסיבה היחידה לחוסר הקשר, היא סירובו של הבן לפגוש באביו.

לדברי עו"ד גינסברג, הסיבה לנדירות הפסיקה על פי עילה זו, נובעת בעיקר מטעמים פסיכולוגיים, כאשר ההנחה היא שהתערבות בית המשפט לטובת האב בסוגיה זו, עשויה דווקא להחמיר את יחסו של הבן כלפיו.